

Naknade za zaštitu okoliša

Zagreb, veljača 2012.

American Chamber of Commerce in Croatia *Američka gospodarska komora u Hrvatskoj*

Sadržaj

Naknade na opterećenje okoliša otpadom.....	3
Naknada za reciklažu otpadnih vozila.....	3
Naknada za reciklažu guma.....	5
Smanjenje emisije CO₂ kod cestovnih motornih vozila	7
Primjena sredstava od naknada.....	9

Naknade na opterećenje okoliša otpadom

Prosječna starost voznog parka u Hrvatskoj je oko 12 godina, što znači da je većina vozila proizvedena u vrijeme kad su ekološki standardi bili znatno slabiji te takva vozila više zagađuju okoliš štetnim emisijama. Zbog veće starosti vozila također je smanjena sigurnost u prometu. Smanjenjem naknade bi se smanjila i cijena novih vozila što bi bio poticaj da se više prodaju, čime bi se smanjila starost voznog parka, a time i zagađenje okoliša.

Pad prometa auto industrije u 2009. je bio 65%, a u 2010. dodatnih 15%. Tek u 2011. godini se bilježi mali rast. Zbog manje prodaje novih vozila smanjuje se broj radnih mjesta u Hrvatskoj u auto industriji koja je uvoznik vozila kao i u dijelu održavanja vozila.

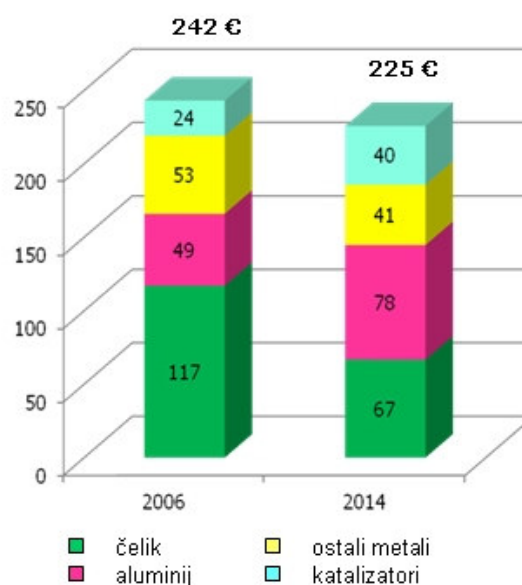
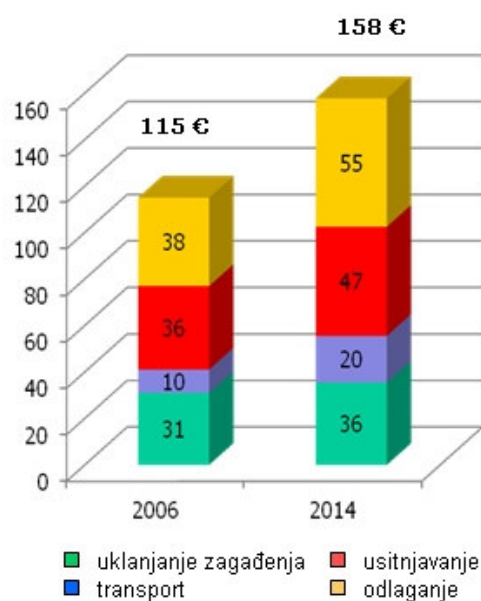
Auto industrija plaća mjesečno naknadu u iznosu od 0,85 kn po kilogramu svakog uvezenog vozila, po carinjenju. Naknade se odnose na M1 (putnička vozila do 9 sjedala) i N1 (teretna vozila do 3,5 tone) kategorije vozila.

Godišnje se uveze oko 35.000 vozila u Hrvatsku, što znači da se naplati oko 30 milijuna kn naknade. Sredstva se uplaćuju Fondu za zaštitu okoliša, koji po postojećem Zakonu sredstva koristi po svom nahođenju. Predlažemo promjenu Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03) u smjeru da se sredstva prikupljena putem naknade za gospodarenje otpadnim vozilima koriste isključivo za tu namjenu, što je u skladu s EU legislativom, kao i da se ista redefinira kako se to iznosi u nastavku ovoga dokumenta.

Naknada za reciklažu otpadnih vozila

Obveznici plaćanja naknade za gospodarenje otpadnim vozilima koja se uplaćuje Fondu su proizvođači vozila koji plaćaju naknadu prilikom uvoza, a prije stavljanja motornog vozila na tržište. Osnova za obračun naknade za gospodarenje otpadnim vozilima je masa motornog vozila koja je navedena u homologacijskim dokumentima, kojoj se oduzima masa vozača što iznosi 75 kg. Naknada za uvezena ili proizvedena motorna vozila iznosi 0,85 kuna/kg.

Gospodarenje otpadnim vozilima u Europi

Izvor: Opel

Iz priloženog grafikona razvidno je da reciklažeri otpadnih vozila u svom poslovanju bez dodatnih naknada od strane države ostvaruju dobit prodajom repromaterijala.

Prijedlog:

Predlažemo izmjene slijedećih odredbi Pravilnika o gospodarenju otpadnim vozilima (NN136/06, 31/09 i 156/09):

- Odredbe čl.20 st.1. Pravilnika, na način da se Obveznici plaćanja naknade za gospodarenje otpadnim motornim vozilom (proizvođači) obavežu na plaćanje naknade nakon prodaje vozila, a ne prilikom stavljanja motornog vozila na tržište – kako je to sada propisano.
- Odredbe čl.21. St.2. Pravilnika, na način da Naknada za uvezena ili proizvedena motorna vozila iznosi 0,45 kn/kg, a ne 0,85 kuna/kg kako je to do sada bilo propisano.

Predlažemo također da se u budućnosti iznađe novi model gospodarenja otpadnim motornim vozilima, a s ciljem ukidanja naknade u potpunosti. Time bi se manje financijski opteretila autoindustrija, ali i pridonijelo boljem očuvanju okoliša.

Pogodnosti:

- Motiviranje kupaca na kupnju novih automobila zbog smanjenja cijene vozila te obnavljanja voznog parka koji zbog novih tehnologija doprinosi manjem onečišćenju okoliša štetnim emisijama CO₂ tj. smanjenje prosječne starosti voznog parka u Hrvatskoj (manje emisije CO₂, veća sigurnost u prometu).
- Proizvođači se rasterećuju previsokih naknada koje predstavljaju dodatno opterećenje, što omogućuje zadržavanje razine zaposlenosti djelatnika.
- Vlasnik je i nadalje motiviran predati vozilo na reciklažu jer za to dobiva primjerenu naknadu čime se doprinosi smanjenju opterećenja okoliša otpadom.

Naknada za reciklažu guma

Naknada za gospodarenje s otpadnim gumama je naknada koju plaćaju proizvođači tj. uvoznici za pokrivanje troškova skupljanja, prijevoza, zbrinjavanja i uporabe otpadnih guma.

Obveznici plaćanja su proizvođači i uvoznici vozila, dakle proizvoda čiji su sastavni dijelovi gume. Ova naknada plaća se prilikom uvoza vozila tj. pri carinjenju, za sve vrste vozila (automobili, zrakoplovi, traktori i slično).

Naknada se uplaćuje Fondu za zaštitu okoliša i to za gume koje su sastavni dio uvezenih osobnih automobila, autobusa, teretnih automobila radnih strojeva itd., a prema kategorijama vozila:

- za osobne automobile naknada iznosi 10 kn po gumi,
- za kombi i dostavna vozila do 3,5 tona nosivosti i traktori 15 kn po gumi,
- za teretna vozila N2 kategorije 85 kn po gumi,
- građevinski radni strojevi 250 kn po gumi,
- zrakoplovne i letjelice 250 kn po gumi.

Prilikom predaje mjesečnog izvještaja o uvozu vozila i plaćanja gore navedene naknade za gospodarenje otpadnim vozilima temeljem Pravilnika o gospodarenju otpadnim vozilima i temeljem Pravilnika o gospodarenju otpadnim gumama, gume se izuzimaju od kompletnog vozila, a zatim se prijavljuju temeljem Pravilnika o gospodarenju otpadnim gumama pod posebnom naknadom. Dakle, dodatno se plaća naknada za gume kao sastavni dio vozila.

Iako bi se takva naknada temeljem odredbe čl.22 st.4. Pravilnika o gospodarenju otpadnim vozilima trebala uračunati u Naknadu za gospodarenje otpadnim motornim vozilima upitno je provođenje takove odredbe.

Praksa EU je da ne postoji nikakva dodatna naknada pri uvozu ili je uključena u ostale naknade pri uvozu automobila, te se ne obračunava posebno niti naknadno.

Prijedlog:

Predlažemo izmjene slijedećih odredbi Pravilnika o gospodarenju otpadnim gumama (NN 40/06):

- Odredbe čl.10 st.1. Pravilnika, na način da se kao Obveznici plaćanja naknade za gospodarenje otpadnim gumama izostave uvoznici vozila, a ne da budu obuhvaćeni još jednom vrstom naknade – kako je to sada propisano.

Pogodnosti:

- Motiviranje kupaca na kupnju novih automobila zbog smanjenja cijene vozila, te obnavljanja voznog parka koji zbog novih tehnologija doprinosi manjem onečišćenju okoliša štetnim emisijama CO₂ tj. smanjenje prosječne starosti voznog parka u Hrvatskoj (manje emisije CO₂, veća sigurnost u prometu)
- Proizvođači se rasterećuju previsokih naknada koje predstavljaju dodatno opterećenje, što omogućuje zadržavanje razine zaposlenosti djelatnika.
- Vlasnik je i nadalje motiviran predati djelove vozila (gume) na reciklažu jer za to dobiva primjerenu naknadu čime se doprinosi smanjenju opterećenja okoliša otpadom

Smanjenje emisije CO₂ kod cestovnih motornih vozila

Postojećom Uredbom o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližima kriterijima i mjerilima za utvrđivanje posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon (NN 02/2004) propisuju se jedinične naknade i korektivni koeficijenti na temelju kojih se obavlja izračun posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon, te pobliži kriteriji i mjerila za utvrđivanje posebne naknade.

Po sada važećim odredbama Uredbe, ne uzimajući u obzir stupanj ispuha motornog vozila plaća se jedinstvena naknada za emisiju cestovnih motornih vozila. Time se stavljaju u neravnotežan položaj nova vozila koja zadovoljavaju visoku ekološku normu (EU 5, EU 6) s vozilima koja imaju visoki sadržaj štetnih tvari u emisiji ispušnih plinova iako udovoljavaju uvjetima na tehničkom pregledu.

Prijedlog:

Modificiranje načina obračuna jedinične naknade na način da se faktor starosti vozila zamijeni faktorom emisije ispušnih plinova, tj. eko normom. Na taj način bi vozila koja više opterećuju okoliš štetnom emisijom ispušnih plinova, plaćala sukladno veću naknadu.

Predlažemo izmjene slijedećih odredbi Uredba o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližima kriterijima i mjerilima za utvrđivanje posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon (NN 02/2004):

- Odredbe čl.2.st.2.Uredbe, na način da se K3- korektivni koeficijent ovisan o starosti vozila zamijeni sa K3- korektivni koeficijent emisije ispušnih plinova.
- Odredbe čl.6. K3-korektivni koeficijent emisije ispušnih plinova (eko norma):
Vozila sa važećom eko normom za uvoz novog vozila - $K3=0$
Vozila sa stupanj nižom eko normom od važeće norme za nova vozila - $K3=1$
Vozila sa dva stupnja nižom eko normom od važeće norme za nova vozila - $K3=1,5$ itd.

Pogodnosti:

- Motiviranje kupaca na kupnju novih automobila zbog smanjenja cijene vozila te obnavljanja voznog parka koji zbog novih tehnologija doprinosi manjem onečišćenju okoliša štetnim emisijama CO₂ tj. Smanjenje prosječne starosti voznog parka u Hrvatskoj (manje emisije CO₂, veća sigurnost u prometu).
- Tako prikupljena sredstva bi se isključivo koristila za poticanje uvoza vozila sa smanjenom emisijom CO₂, hibridnih, električnih vozila i vozila s pogonom na alternativna goriva. Poticaj prima direktno kupac vozila, direktno od Fonda.
- Usklađivanje sa EU regulativom u tom dijelu zaštite okoliša.

Država stanje Prosinac 2010.	Porezne olakšice Panamera S Hybrid (159 g/km) vs. Panamera S (242 g/km)
SAD	do \$2.200 / jednokratno nacionalne subvencije za hibridne pogone sa poreznim olakšicama (do kraja 2010, produženje se trenutno razmatra)
Kina	oko 13.700 EUR / jednokratno proizlazi iz olakšica poreza na potrošnju
Njemačka	204 EUR / godišnje smanjeni porez na motorna vozila
Japan	4.000 EUR / jednokratno smanjeni porezi, između ostalog porez na akvizicije postizanjem manjih vrijednosti od nacionalnih limita potrošnje goriva i emisije ispušnih plinova
Francuska	1.850 EUR / jednokratno smanjene naknade kod registracije auta
Španjolska	4.475 EUR / jednokratno 5% porez na registraciju (<159 g/km)
Nizozemska	8.584 EUR / jednokratno smanjena naknade na CO ₂ kod registracije auta

Izvor: tržišne informacije

Primjena sredstava od naknada

Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03) propisano je da Fond sredstva prikupljena putem naknada koristi za financiranje zaštite okoliša i energetske učinkovitosti između ostalog i za poticanje održivih gospodarskih djelatnosti, odnosno održivog gospodarskog razvoja.

Dosadašnja praksa je pokazala da se većina sredstava koristila za projekte namijenjene jedinicama lokalne samouprave, dok je gospodarstvo (pravne i fizičke osobe) dobivalo manji iznos sredstava putem zajmova, subvencija, pomoći i donacija na temelju javnih natječaja koji su bili iznimno rijetki.

Prijedlog:

Sredstva prikupljena naknadama namjenski usmjeriti prema osnovi po kojima se prikupljaju bilo da se radi o:

- Naknadama onečišćivača okoliša,
- Naknadama korisnika okoliša,
- Naknadama na opterećivanja okoliša otpadom ili pak
- Posebnoj naknadi za okoliš za vozila na motorni pogon.

Primjerice predlažemo da se sredstva od naknade za gospodarenje otpadnim vozilima koriste na temelju natječaja za poticanje uvoza i registracije ekoloških vozila: hibridi, električna vozila i vozila sa smanjenom emisijom CO₂. Slični poticaji postoje u mnogim europskim zemljama.

Pravna osnova:

- Izmjena Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03)-općenito

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:

Američka gospodarska komora u Hrvatskoj

Andrea Doko Jelušić, Izvršna direktorica

T: 01 4836 777

E: andrea.doko@amcham.hr